

Magyar írók jelentkezése

a szegedi sajtóban

Irta: CSERZY BÉLA

Kilencven esztendő a szegedi sajtó. A kilenc évtized alatt, amióta Szegeden rendszeresen jelennek meg újságok, sok országos hírűvé vált író dolgozott ezekben a lapokban. Voltak olyanok, akiket éppen a szegedi sajtón keresztül kapott szárnyára a hírnév, a dicsőség. Ha végiglapozzuk a megsárgult régi szegedi újságokat s tisztán áll előttünk: milyen komoly, sorsalakító szerepet játszott a szegedi sajtó egy-egy későbbi nagy író életének, karrierjének kialakításában.

A szegedi sajtó fejlődésvonala magasabbra ivelőbb, mint más vidéki városé; ennek természetes oka, hogy nagyobb szellemi erők formáltak, alakították fejlődését. Az újságírás itt nem vészett bele a tipikusan »vidéki« sablonba, nem hiárosodott el a lokális jelentéktelenségektől. A színvonal sem kerül a pesti újságírás nivåja mögé. Hogy ez az öröndes sajtótörténeli tény regisztrálható, annak kizárólagos oka, hogy kiváló kvalitású, mélyen kulturált, széleslátókörű és írói vénával megáldott sajtómunkások művelték a szegedi újságírás ugart. Nemcsak a publicisták s a szépirok voltak konstruktív szellemi értékek, de a lapszerkesztők s a riporterek is; hiszen könnyen elhíhetők, hogy Mikszáth Kálmán, Pósa Lajos, Gárdonyi Géza, Tömörkény István, Móra Ferenc és Juhász Gyula akkor sem irtak szintelenül és szellemtelenül, ha éppen valami »rovatbeli« riportanyagot dolgoztak fel lapjuk számára.

A szegedi sajtó aranykora Mikszáth Kálmán Szegedre érkezésével kezdődik.

Mikszáth Kálmánnak Szegedre szerződését 1878. augusztus 1-én jelentette be hírvivatában a Szegedi Napló. Első írása pedig az augusztus 3-iki lapszámban jelent meg »Az első nap« címen. Színes karcolat volt ez, amelyen keresztül bemutatkozott a szegedi közönségnek.

Utódja Pósa Lajos, aki nemcsak a lapnál foglalta el helyét, de a szegedi újságírók körében is előrelépett a Mikszáthnak kijárt tisztelet. Pósa, amikor Szegedre került, már neves költő volt, Szegeden a Napló 1880. december 24-iki, karácsonyi számában jelent meg első írása, »A tél« című költeménye.

Négy esztendő múltán Tömörkény István jelentkezik első írásaival a szegedi sajtóban. Nem szépirodalmi termék az első nyomdafestéket látott munkája, hanem riport. 1884 november 16-án »Sugárutói séták« cím alatt jelenik meg Tömörkény első írása a Szegedi Híradóban »S—r I—ne szignóval. Mint Steingassner István kezdte írói szárnypróbálgatásait, de csakhamar eszaládi nevét a Tömörkény írói névvel váltotta fel. A színes riport alapjait Tömörkény veti meg aztán a szegedi sajtóban.

Ismét négy év múlva nagy értékkel gazdagodik a szegedi zsurnalisztika. Ekkor kerül Szegedre újságírónak Gárdonyi Géza. Nevét már ismerte a szegedi közönség. Nem volt ugyan még országos neve, viszont a szegedi újságolvasó körönség már megszerette írásait, mert mielőtt Szegedre került volna, megelőzőleg egy éven át jelentek meg tárcái a Híradóban. Első írása 1887

január 23-án látott napvilágot a Híradó hasábjain.

Gárdonyi újságírónak is: Gárdonyi, az író maradt. Nem tudta »áthangszerelni« stílusát riport írásra. A legszürkébb napieseményből is novellát faragott. Ezzel új iskolát teremtett a szegedi újságírásban. A szegedi sajtó stílusának szélessége Gárdonyinak köszönhető! (Legértékesebb tanítványa és követője Békefi Antal volt, aki még a meteorológiai jelentés elé is színes »kopfot« irt...)

Sok értékes szellemi kapacitású újságíró fejleszté tovább Gárdonyi után a szegedi újságírást, úgyhogy, amikor Móra Ferenc kopogtat a Szegedi Napló redakciójának ajtaján, 1902-ben, már nemcsak pozíciót, de elismerést és tekintélyt is jelent Szegeden a szerkesztői állás. Móra Ferenc mielőtt a Napló szerkesztőségében a »Mikszáth íróasztalánál« helyet foglalt volna, több versével vizsgázott... Az első írása 1902 május 4-én jelent meg; ez a »Vigasztaló« című verse volt.

Alig telik el egy év, 1903 június 23-án új költőre figyel fel Szeged újságolvasó közönsége. Juhász Gyula első verse rendkívüli hatást váltott ki a városban. A Szeged és Vidékében jelent meg »Rostand« című költeménye, mellyel ritka sikert ért e a költő: egész csomó levél érkezett másnap a lap szerkesztőségébe s aziránt érdeklődtek a levélírók, hogy ki az a Juhász Gyula, idős-e, fiatal-e s hová való?

Nemcsak az itt említettek jelentik a szegedi újságírás aranykorának értékeit; voltak sokan még, akikre mint remekes mesterekre büszkén kell visszaemlékeznie az utókornak. Ezuttal azonban csak azokról szólnunk, akik a szegedi újságírás rögös nyarán indultak el és bejutottak a magyar irodalom kincses birodalmába.

Jó és olcsó is
a Darnol hashajtó. Beváltja, amit ígér. Nincs vele könyelmetenség, bajtűnés, teafozás, keserűítő anyagok nyelése. Kitűnő ízű hashajtó a **DARNOL**
Már 14 fillért is minden gyógyszertárban kapható.

Kettős halállal végződött a csengelei mulatozás

Az egyik vádlottal 18 hónapi börtönre ítélte, a másikat felmentette a törvényszék

(A Debreceni Magyarországi Munkatársától) Turi József és Turi István csengelei gazdaglegények hosszabb idő óta haragos viszonyban voltak Hell Dezső 25 éves ugyancsak csengelei gazdalkodóval. Hell Dezső május 25-én barátaival együtt Csengelén a Dékány-féle vendéglőben mulatott, később megjelentek a vendéglőben a Turi-fivérek is. Délután 6 óra körül a haragosok között szóváltás támadt és ifjú Turi Ferenc a vendéglő udvarán megtámadta Hell Dezsőt. Az el akart menekülni Turi Ferenc elől, Turi azonban utólérte és egy pumpával többször megütötte. Ekkor Hell Dezsőnek segítségére sietett barátja, Törköly Mátyas, aki egy botot kapott fel és azzal támadt Turi József-re. Hell pedig kirántotta zsebkését és Turi Istvánt támadta meg. Az események ezután gyors egymásutánban követték egymást. Törköly az egyik kezében bottal, a másik kezében szódásüveggel kezdte ütlegetni ellenfelét, Hell Dezső pedig turkósbótot ragadott és azzal ütötte Turi Istvánt. Az ütések és szúrások következtében Turi István és Turi József koponyaalapi törést, illetve hashártyagyulladás szenvedett. A véres verekedés után két napra a szegedi kórházban mindketten meghaltak.

Hell Dezső és Törköly Mátyas ellen az ügyészség halált okozó súlyos testisértés miatt adott ki vádiratot. A szabadlábban védekező vádlottak az ügyben szombaton megtartott tárgyaláson önvédelemre hivatkoztak. Azt adták elő, hogy a verekedést Turiek kezdték. A törvényszék az ügyben számos tanút hallgatott

ki, majd dr. Komtassy Albert ügyész, illetve dr. Csikós-Nagy József védő felszólalásai után Törköly Mátyasét kétrendbeli halált okozó súlyos testisértés miatt 18 hónapi börtönbüntetésre ítélte, míg Hell Dezsőt önvédelem címén felmentette az ellene emelt vád alól. Az ügy iratai rövidesen a tábla elé kerülnek.

Fagyás ellen gyors eredményt hoz Rivál balzsamos fagykenőcs
1 tégely — 60 fillér, 1.10, 1.50. VÉNUSZ DROGÉRIA, Mikszáth Kálmán-utca 5.

Halovány szó

Irta: Babay József

Még sohasem jutott eszembe, hogy szeretném kicsérlni a szívem. Nagyjából megvoltam elégedve vele eddig. Szerény hitem szerint derék szív volt, hűségesen teljesítette a kötelességét, hajította a vért ereimbe fel s le, ellátta agyamat, érzett, örült, szenvedett, sirt, szeretett és tudott felejtetni. Megbocsájtani is tudott.

Ma reggel aztán, ahogy elindultam megszokott útamra, ahogy átrobogolt velem a köcsö a Margithidon és átnéztem a királyleány télen is oly szép Szigetére, egyszerre bolondulni kezdett. Elsápadtam. Hihetetlen erővel s megszámlálhatatlan gyorsasággal kezdett ütni.

— Szívdobogásom van. Persze, sok óigarelta. Sok munka. Sok izgalom. Tehát: pár napig nem dohányzom, a karácsony alatt pihenek, mindenfajta izgalmat ki fogok kapcsolni az életemből.

Vitt a köcsö tovább. Kissé tétova tekintettel néztem a ködborult Pest forgatagát s önkénytelen mozdulattal tettem a kezem a szívemre.

S ottmaradt a kezem. Melegítette és ugyancsak önkénytelenül — simogatta.

Tehát, valami baj van. Még sohasem »sajt« a szívem. Különféle dolgokon gondolkodtam: Aügina pectoris? Lehet... Hm. Milyen furcsa. Soha — de soha nem foglalkoztam így a szívemmel. Éreztem, vagy képzeltem már fájni, ha válni kellett valakitől... Anyám temetésén, amikor tompa volt a koporsóra lehulló rögök túlvilági zenéje, akkor... Akkor inkább sikoltott, mint fájt, sikoltott meredt döbbenetében: hát lehet, hogy az a Szív, amelyről leszahadt, temetkezik, elindult porlani az Örök Anyához, a földbe? Szédülten álltam, de nem volt időm foglalkozni vele, búcsúztam a legdrágább Szenttől, halálba váltódtól anyámtól, kinek is adjon Isten békés nyugodalmat s ne fázzanak múló porai a fergeges tél hidegében...

Éz a szívemre-eszmélés azonban valami más...

Csalhatatlanul érzem, új szív kellene. S ott, a köcsiben, kissé cinikusan fütyörészni kezdtem a kopott, régi slágerre:

„Szeretnék egy új szívet,
Mit nem adnék senkinek...“
De igenis, adnék. Épp úgy odaadnám életem, halkuló esőkném, kezdődő bölzsességem, kissé megfakult, de erősebb kérgű hitem örvényének, ahogy eddig is adtam azt, aki bordáim mögött oly nagyon, szinte oly fizikailag megfájdult...

Mi lesz veled szívem, elfáradtál?
Megszűnik dobogásod s lehet, hogy eszenben hagyod az életet. Nem sajnálod a világot?

Gyengén felel. Azt mondja, — nem.
S az én szívem mindig őszinte volt...
Nem érdemes sajnálni. Nem a szívem. A világot...

FIGYELEM! A FIGYELEM!

VÁROSI SZÍNHÁZ SZILVESZTERI MŰSORA!

December 31-én, kedden este pontosan fél 8 órai kezdettel. KIVÉTELESEN B-bérlet 11. Az idény legnagyobb operettszínháza!

Sárgarióó fészek

December 31-én, kedden este fél 11 órai kezdettel:

MINDENKI KACAGVA MEGY AZ ÚJÉVBÉ!

ITT ELŐSZÖR! BEMUTATÓ! UJDONSÁG!

AZ ÖRDÖG NEM ALSZIK

Vaszary Gábor—Fényes Szabolcs zenés vigjátéka

KACAGÁS! KACAGÁS! KACAGÁS!